

Inserati se sprejemajo in veljajo
vrednostna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišni
števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Poguben mir.

II.

Mi Slovani pa imamo še druge ravno tako
važne vzroke, da ne maramo dalje tacega miru,
ker tira ne le Avstrijo do pogube, ampak tare
posebno nas Slovence.

Odkar imamo ta gnjili „mir“, t. j., kar
ni bilo nobene vnanje vojske, se je marsikaj
usmradilo zlasti nam Slovincem na škodo.
Znano je, da je marsikteri vladar — zadnji je
bil Napoleon III. — nalašč iskal vojske, da bi
pozornost Francozov, katerih vzburjeni duh je
postal njegovi vladi nevaren, obrnil drugam,
z dežele ven; če bi bil v zadnji vojski zmagal,
ni dvoma, da bi si bil vrtrdil prestol franco-
ski. S tem, da je bil premagan, ni bil na
slabšem, kajti narod francoski bi ga bil prej
ali pozneje spodil, če bi tudi ne bilo vojske.

Avstrija ima za prusko vojsko že mir, tedaj
čez 11 let — dosti dolg čas za marsikaj. Av-
strija ima pa tudi mogo sovražnikov — ne le
zunaj, ampak tudi znotraj. Ti niso nikdar mi-
rovali, ampak 11letno dobo so prav dobro po-
rabili za svoje namene, kar nam zadostno
sedanje žalostne okoliščine kažejo. Ti sovražniki
Avstrije so pa tudi najhujši nasprotniki Slova-
nov, tedaj so vse svoje moči obrnili v to, da bi
jih pestili. Čas jim je bil ugoden in čeravno
niso vsega dosegli, storili so vendar marsikaj,
pa ne samo nam ampak tudi na škodo Av-
strije; Slovani so namreč udje enega telesa,
države Avstrijske, in če poškoduješ en ud, ne
poškoduješ uda samega, ampak vse telo. Ob
času nevarnosti potrebuje Avstrija vseh svojih

narodov, olovanskih ravno tako, kakor nemških,
laških in drugih; če so pa Slovani oslabiljeni,
ne morejo tako krepke pomoči dati, kakor bi
jo dali, ako bi stali na svojih krepkih nogah.

Ne hoteč govoriti za zdaj še o tem, kako
se je ravnalo o raznih prilikah, naj konstatiram
le to, da je bila dōba „miru“ za Slovence pose-
bno huda. Nekteri ljudje so si postavili načelo,
da Slovani ne smejo dospeti do nobene
veljave in ker jih v doseganju tega cilja ni
motila nobena nevarnost od zunaj, spravili so
se z vso težo nad nas. Kako so ravnali z nami,
tega pisati še niti dovoljeno ni; vendar za-
dostuje, če opomnim, kako se je godilo pri
različnih volitvah po deželah slovenskih, kako
se godi slovenskim časnikom itd.

Veliko smo Slovenci skusili in pretrpeli o
času „miru“, in skoraj bi rekel, da se nam ne
more slabeje goditi o najhujši vojski. Ali je tak
„mir“ res koristen, v katerem se vsled hudih
bremen, katerih posestniki ne morejo zmagovati,
spravljajo državljani, če so tudi le slovenski
kmetje, ob posestvu? Ali moremo tedaj vneti
biti za sistemo, ki je tako vravnana, da se naše
želje kolikor mogoče prezirajo? Ali pri takih
resničnih okoliščinah ljudstvo more še kaj
upanja imeti, da bo bolje, dokler gre vse po
istem kopitu, po istem nesrečnem kolovozu?

Kdo se bo tedaj čudil temu, da si vse
želi predugačenja in prestroja sisteme, če bi
se to tudi le zgodilo vsled kake vojske. S tem
pa nikakor ne mislimo kake silovite, notranje
prekucije, ki se imenuje revolucija, pri kateri
bi pelo orožje in tekla v notranjem kri; mi že-
limo le to, da bi po vnanjih dogodbah nemško-

liberalni in madjarski politikarji bili prisiljeni
spoznati, kako slaba je za Avstrijo in njene
narode dosedanje politika. To moramo želeti,
ker smo po dosedanjih skušnjah prepričani,
da imajo nekteri diplomati trdo glavo in debelo
kožo, da jih z lepo nikakor ni spraviti na
drugo, boljše pot. Če na ti poti ostanejo, po-
tem je pa za nas res nevarnost, kajti če pri-
tiskaš in le pritiskaš, se bo najmočnejša reč
kolikor toliko vdala, upognila.

Ker nam pa sedanji „mir“ ni po volji,
zato še nismo izdajice, kakor nam nemčurski
in „turški“ listi [očitajo, niti ne ženemo Avstrije
v pogubo. Ravno nasprotno je res. Prav ker smo
dobri Avstrijani in ker nočemo, da bi Av-
strija na kant prišla in ž njo vred mi in vsi
drugi narodi, zato smo nasprotniki tiste „šte-
fausturnske“ politike, ki hoče „mir“ ohraniti
po vsaki ceni. Da bi bili naši nasprotniki, ki
zdaj vodijo Avstrijo, tako dobri in zvesti Av-
strijci, kakor mi, stala bi Avstrija davno že tam,
kjer je njen poklic: odločno na strani Rusije
— v prid vsem narodom svojim.

Z bojišča.

Odkar so imeli Rusi pri Plevni nič ne od-
ločevalno nesrečo, da je bil njihov napad od
Turkov odbit, izmišljujejo si turški listi dan
na dan nove turške zmage. Koj po bitvi pred
Plevnom poročali so o novi veliki bitvi pri
Razgradu, kjer so bili Rusi popolnem tepeni
in so zgubili 15.000 mož. Zopet eni listi so
poročali, da je vsa ruska vojska bežala proti
Donavi, da vlada med ruskimi vojaki velik

Mihajl Petrovič Pogodin.

Hrvatski napisal dr. Fr. Rački.

(Dalje.)

To so bile med tem pa samo predradnje
Pogodinove za veliko historijo rusko, kojo je
bil zasnoval v misli. Ta historija bi imela
biti kritična, imela bi se ozirati na vse odno-
šaje ruskega naroda in ruske zemlje; ali od
druge strani tako sestavljena, da jo zamore
vsaki Rus brez velikega truda in ugodno čiti-
tati. In ker je Pogodin dobro znal, kako je
življenje ruskega naroda tesno zvezano s živ-
ljenjem ostalih slovenskih narodov, in kako se
uredbe njihove vzajemno razjasnujejo in po-
polnajejo, sledil je prav pomenljivo za vsakim
književnim pojavom v celem prostranem Sla-
venstvu, ter ni nobene zgođe propustil, da ne
bi svoje zemljake upoznal z vsakim kolikor-
koli važnim vspehom te vrste. Tak pojav so
bila takrat v neruskej slavenskej književnosti
dela Josipa Dobrovskega, očeta slavistike in
to njegove: „Institutiones linguae slavicae ve-
teris dialectis“ (Viennae 1822) za slavenske
jezikoslovce, in obširna razprava: „Cyrill und
Method“ (Prag 1823) za slavenske historike.

To drugo razpravo je prevel Pogodin, poklican
od velikega ruskega mecena grofa Nikolaja
Petroviča Rumjancova, in še l. 1825 s svojimi
opazkami izdal pod naslovom: „Kirill i Meto-
dij, slovenskije pervoučitelji, sočinenie Dobrov-
skago, prevedo s nemeckago s primječanjami“. Ono
prvo delo izide v ruskem prevodu l. 1833
pod naslovom: „Slavjanskaja gramatika Do-
brovskago, prevedo s latinskago“. Pogodin
je dal tudi povod, da se je rusko občinstvo
upoznalo bolj na tanko z eno zanemarjeno
betvo slavenskega plemena, namreč bolgarskim
narodom. Upozoren namreč na Jurja Ivano-
viča Venelina po kritikah in člankih, koje je
ta mladi spisatelj takrat priobčeval v moskov-
skih časopisih večidel o Bolgarih, nagovori ga,
da jih izda zbrane. Venelin je to storil, in
Pogodin izda prvi del njegovega dela: „Drev-
nije i ninješnie Bolgare“ l. 1829, tedaj ravno
v dobi, ko se je ruska vojska za Balkanom voj-
skovala proti Turčinu, dočim je II. del izšel
l. 1848.

Med tem je pa tudi sam Pogodin neumorno
nadaljeval v tej dobi študije o ruskej histo-
riji, deloma iziskavajuč njene izvore ter jih iz-
davajoč na svitlo, deloma pa razpravljajoč o
pojedinih odelkih ruske davnine. Svoja isiski-

vanja o najstarejem letopisu ruskem priobči
l. 1839 v spisu: „Nestor istoriko-kritičes-
koje razsuždenie“. V delu, izdanem l. 1837
pod naslovom: „Pskovskaja ljetopis“, obrne
Pogodin pozornost na ta spisek ruskega leto-
pisa, ki sega do polovice XVII. veka, in o
kterem je kasneje v omenjenem svojem delu
o Nestorju bil spregovoril. V tretji desetini
tega veka je zanimila ruske historike tudi vlado
tako imenovanih „Samozvancev“ (1604—13),
za koje razjasnenje je izšlo v Petrogradu
(1831—34) delo: „Skazanija sovresnenikov o
Samozvancah“. Pogodin je tudi poznavanju
te dobe posvetil svojo razpravo; „Istorija v
licah o Dimitrije Samozvance“, ki je l. 1835
na svitlo prišla. K izvorom za noveje histo-
rijo rusko izza Petra Vel., v kojih je ona dost
plodna, dodal je tudi Pogodin l. 1835 svoj
prilog v delu: „Cvjetuščeje sostojanije rosij-
skago gosudarstva posle Petra velikago, so-
stavlenoje (sovremenikom) obersekretarem se-
nata Kirilovim“. Semkaj spada tudi drugo delo
Pogodinovo, izdano l. 1842 a tiče se vlado-
vine Petra velikega, namreč: „Sočinenija krest-
janina Ivana Posoškova o Rosiji pri Petre“
kojega je II. del l. 1863 izšel. Priloga za lit-
vaški del Rusije je knjiga Pogodinova, izdana

strah. Zopet eni so za gotovo vedeli, da je general Gurko s celo svojo armado obkoljen, in da se bo moral podati. Laž ima pa kratke noge, danes že vemo, da so bile to same sistematično izmišljene laži, da po bitvi Plevenski ni bilo nobene večje bitve, in da so tudi pri Plevnu Rusi svoje prejšnje pozicije obdržali, in nobenega topa, nobene zastave ne zgubili, da tedaj ni govora o kakem „divjem begu“, kakor ga izraelski časnikarji popisujejo. V tej zadevi je za vse Slovane prav tolažilna in pomirovalna depeša velikega kneza Nikolaja, kjer nas svari ne verovati sistematičnim lažem Rusiji sovražnih časnikov, ter nas zagotavlja, da bo že sam resnično poročal, če se bo kaj važnega zgodilo, kedar pa nič ne poroča, tedaj smemo misliti, da vse dobro stoji. Nemškutarsko judovski časniki zazibali so svoje verne v sladke sanje, da bo Turčin sijajno zmagal, in to nadejo potrjujejo vsaki dan z novimi pa izmišljenimi zmagami Turkov. Ali kaj jim bo vse to na koncu pomagalo? Sami vedo, da ni res, kar pišejo: iz kakšnih vzrokov tedaj to delajo? Jasno je, da samo za to, da bi Avstrijo odvrnili od zveze z Rusijo, da bi njej in Angliji dali pogum, napovedati Rusiji vojsko. Ker slikajo Turka kot junaka in vednega zmagovalca, hočejo nam ga vsiliti kot boljšega zaveznika, kakor je pa premagani Rus. A njih trud je zastonj. Sreča Rusije je to, da ima v Nemčiji zvesto zaveznico, in Bismark zopet pritiska z vso močjo na Avstrijo, da ostane v prijateljstvu z Rusijo in Nemčijo. Shod našega in nemškega cesarja nema drugega pomena, ko tega, da se Avstrija obdrži v trocarski zvezi. Pritisk mogočne Nemčije je silnejši, ko vse kričanje Madjarov, Poljakov in dunajskih judov. V kljubu Andrassyu se avstrijska politika ne dela v Pešti, ampak v Berlinu, in to je za nas Slovane vsaj za sedaj dobro; le tako se zamore rusko-turška vojska za Slovane srečno dovršiti. Ta krat, upamo, hudobnost ne bode zmagala nad pravico, kajti mera turških hudobij je napolnjena, in kaže se, da se bo takrat s krvijo pisala obsodba tega divjega naroda: nevgasljivi plamen ustaje šviga še vedno po vsej Bosni; v Belgradu in v Atenah pa se zbirajo novi črni oblaki, iz katerih bodo treskale goreče strele na sedmeroglavatega zmaja.

Strašni so dnevi, ki jih gleda te dni sivi

Balkan, vse križem se mori, kri teče v potocih; plamen gorečih vasi se dviga v nebo; plahe žene razmršenih las za roko vodeč plakačo deco krvavih nog beže po skalnatih pustinjah ali po gozdov teminah, da bi ušle neusmiljenemu krvoloku; ali tudi tu jim sledi razčlovečena druhal bašibozukov in Čerkesov, ter se koplje s peklenko radostjo v njihovi krvi — pa obrnimo oči od teh strašnih dogodkov, ki jim svetovna zgodovina nema para, in prosimo Boga, da bi nesrečnemu bulgarskemu rodu te strašne dni prikrajšal, da bi blagoslovil rusko orožje, ter po tej hudi nevihti milejše zvezde prižgal nad temno modrim nebesom balkanskim, da bi zasijati pustil nad jugoslovansko zemljo solnce svobode in miru, bratovske ljubezni in iskrenega častenja edinega pravega Boga.

Naj imenitnejše poročilo, ki nam dohaja z bojišča, je novica, da so Črnogorci pridri v Nikšiče. Vzeli so z napadom predtrdnjavo na Čudjelici, in kmalo se bo morala vdati tudi trdnjava sama. Oddelek turške vojne ji sicer iz Kolašina hiti na pomoč, pa Črnogorci bodo že skrbeli za to, da ta oddelek Nikšičev ne bo videl.

Rusi so se 16. t. m. s Turki topli pri hajnskem klanecu, kterege so hoteli Turki zasedeti, pa so bili od Rusov premagani ter so se umaknili. Tudi pri Črnivodi, kjer se princ Hassan bojuje proti generalu Zimmermannu, so se bili sprijeli konjiki ruski in turški. Zimmermann poroča, da je 13. t. m. pri Togr-Iuratu potolkel oddelek Čerkesov. „Agance Russe“ piše, da je Küstendže še v ruskih rokah. Turki v Dobrudži so dobili nekoliko pomoči, ker je Fazli paša svojih 7000 mož iz Suhumkala pomorji pripeljal tje in z njimi maršira proti Tulči. Vsled tega je nekaj ruske vojne odšlo v Ismail, da se Turkom v bran postavijo.

Rusi, ki stoje od Trnovega do klanca pri Šipki, niso imeli nobenega boja. Tudi Plevna neki ne bodo prijeli več s silo, ampak ga bodo zajeli, da se bode armada Osmanova, ki že sedaj trpi hudo pomanjkanje, vdala vsled pomanjkanja živeža. General Krüdener se je zedinil z oddelkom Zatovim in stoji pri Plevnu. Kozaki pa so se neki že pokazali blizo Sofije. 18. t. m. je rusko konjištvo pri rekognosciranju vjelo mnogo Turkov.

O Sulejmanu novejša naznanila iz Carigrada poročajo, da se je 20. t. m. zedinil z Mehmed-Aliem in da je bila pri Trnovem že bitka med prednimi stražami. Tudi v Lovacu se je zbralo neki 15.000 Turkov, ki bodo marširali proti Trnovemu, kjer Rusom zapoveduje general Radecki!

Iz Azije poroča 19. t. m. Muktar paša, da so ga bili Rusi pri Vezinu Zailerju prijeli, da jih je pa premagal in v beg zapodil(?) in da so zgubili 1200 mož(?), on pa le 100 mož(!). 13. t. m. so bili pa Turki prijeli Ruse pri Muhostatu, pa so bili premagani in zapodeni do reke Ačkve. Rusov je bilo ubitih 23, ranjenih pa 38.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. avgusta.

Avstrijske dežele.

Gališki deželni zbor bode te dni obravnaval adreso. V prvotni osnovi poslanca Smarcevskega izražena je bila zadovoljnost, da je vlada obvarovala Avstrijo pred nenaravnimi zvezami (z Rusijo, vred.) Pa večina odsekova je sprevidela, da bi bilo v sedanjem času jako nevarno javno hujskati zoper Rusijo, in je omenjeni stavek izpustila, kar je Smarcevskega tako zbolelo, da noče o tej reči biti poročevalc in da bode moral ta posel najbrže prevzeti Groholski. Dunajskim turškim listom to ni po volji, ker bi kaj radi videli, da bi se tudi na Poljskem pričelo javno hujskanje zoper Rusijo kakor na Madjarskem in da bi ji moral deželni zbor gališki kar vojsko napovedati, sicer več ne veljajo besede, da Poljska ni še zgubljen.

Vnanje države.

Turški poročnik Aleko paša je z Dunaja poklican v Carigrad; namestnik njegov Turkan Bej, dosedaj prvi tajnik pri poročništvu v Berlinu, došel je že na Dunaj. — V državnih krogih dunajskih pretresajo, vprašanje, kedo da postane kralj bulgarski. Eni sodijo, da bode ta čast doletela egiptovskega princa Hasuna, ki se pri Črni vodi bojujejo z Rusi, eni pa govoré, da je za to mesto izbran kraljevič hanovranski, kterege bode zlasti berlinska vlada podpirala, če se odpove za vselej pravicam do kraljestva hanovranskega.

l. 1843 pod naslovom: „Metriki kujažestva litovskega“.

Zraven izdavanja spomenikov in proučavanja izvorov razjasnjeval je Pogodin sedeč na vseučiliščni stolici poedine dele ruske historije v posebnih razpravah monografijah, izdanih nekaj v posebnih iztisih, nekaj pa v zbornicah in časopisih. Glede teh drugih je treba spomeniti, da je Pogodin ž. l. 1826 izdal „literatarnij almanah“ imenom „Uranija“; za tem je 4 leta uredoval „Moskovskij Vjestnik“ (1827—30); potem od l. 1838—44 „ruskij istoričeskij sbornik“ knj. (I—VII.); a počemši od l. 1841 „Moskvitjanin, žurnal učeno-literaturnij“, ki je izhajal do l. 1855 završivši s 80. zvezkom. V tem organu je sodeloval nekaj časa s Pogodinom Štefan Petrovič Ševirev, pisatelj posebnih kritičnih članke, od kojih spominjam one pod naslovom: „svjetlaja i černaja storona ruskoj literaturi“ (l. 1843). Pogodinov „Moskvitjanin“ ima po občnem priznanju velikih zaslug za onodobno rusko književnost. V njem je priobčeno mnogo staroruskih književnih spomenikov, posebno iz 18. veka; ter se je on, koliko mu je bil slavenofilski smer, nepristransko oziral na raz-

vitek zapadno-evropske knjige in prosvete, pa je tudi sprejemal priloge, ki so brezobzirno grajali in kazali grehe ruskega društva. V tem organu so razglašene komedije Ostrovskega, pripovedke Pisemskega, Potjethina itd. Duša „Moskvitjanin“ je bil seveda sam Pogodin; malo jih je med onimi 80 knjigami, koja ne bi bila nakičana prilogom iz njegovega peresa. Pa tudi ti organi Pogodinovi niso mogli zadovoljiti plodovitosti njegovega uma, dočim ima njegovih prilogov za rusko historijo tudi v „trudovih moskovskoga občestva istorii in drevnostej“. V to vrst književnih proizvodov Pogodinovih spadajo tudi: „Počerki znamenitih Ruskih“, izdani l. 1838 v ruskem historičnem albumu. In ker se je Pogodin prebračajoč množino spomenikov različne dobe uveril o potebi paleografskega provodiča za one, ki se žele zanimati s pismenim gradivom za povest slavensko in rusko: to se je on lotil tudi tega posla, ter je l. 1840 izdal delo: *Obrazci slavjanskago drevlepisanija v 2. tetradjah*.

Skoraj je nepomljivo, kako je Pogodin dospel, da je v tem času zraven svojega učiteljevanja na vseučilišču in zraven tolike na-

učne delavnosti izdajal tudi taka dela, kakor so: prevod Götheove tragedije „Götz von Berlichingen“, (1828) nadalje „Marfa Posadnica, tragedija v 5. djejstvjah (1830.) Peter I. tragedija v stihah (1831), Povjesti (1832). Pogodin je zašel v dramatizovanje ruske povesti narpoprej zato, da se neki momenti iz nje razširijo med one sloje naroda, kojim je ta lahka vrsta književnosti mila. Tako je on svoje naučno iziskivanje o Borisu Godunovu priobčil l. 1829 v „Moskovskem vjestniku“, a l. 1831 predelal ga v dramo, koja je dal na svitlo še l. 1868 pod naslovom: „Istorija v licah o carje Borise Feodoroviče Godunove“. A bližnji povod tej drami je dal sam Puškin, ki je napisal l. 1825 dramo „Boris Godunov“; a sledečega leta prišel v Moskvo, ter s tim svojim plodom, kakor Pogodin trdi, storil nanj rešiteljuve „dejtvie“. Naj bode končema spomenjena še „Zapiska o Moskve“, sestavljena „dlja velikago knjazja cesareviča“, koja je Pogodin l. 1837 izdal.

(Dalje sledi.)

Srbski agent v Carigradu, Hristič je turški vladi naznanil, da Srbiji ni znano, da bi Rusija nameravala del svoje vojne peljati skoz Srbijo; ravno tako netemeljit je glas, da je Srbija sklenila zopet pričeti vojsko.

Nemški listi pišejo, da so v Berlinu z veliko nevoljo sprejeli poročilo vlade turške o ruskih grozovitostih, katere si Turki le izmišljujejo. Knez Bismark je iz Varzina 20. t. m. došel v Berlin. — Brodovje nemško je iz Pireja odšlo v Par.

Angleški konzul v Varšavi je po naznanilu poljskih listov poklican v London. Ga je li vlada morda povabila domu, da natančno izve, kako da je na Poljskem, in da po teh izjavah vravna svojo politiko proti Rusiji?

Izvirni dopisi.

Iz Goreneskega, 20. avgusta. Pot me je peljala skoz Kranj. Tukaj se je bilo treba muditi, ker spoštovanje, vdanost in ljubezen je zahtevalo, se pokloniti in čestitati mil. škofu Jerneju, ki so 12. avgusta obhajali za se sicer na tihem zlato mašo, pa farna duhovščina je cerkev prav slovesno olepšala in mesto je skazovalo svojemu visokemu someščanu in častnemu meščanu svojo rosnično vdanost; prejeli so mil. škof čestitanj preobilno po pismih, po brzojavu, po osebnih deputacijah ali adresah; lahko so se visoki zlato mašnik prepričati utegnili, da je še mnogo src, ki za njih goré in ki želé, da naj jih usmiljeni Bog še mnogaja leta ohrani zdrave in krepke. —

En mesec poprej so se godile volitve za mesta in trge. V tem oziru vsakdo lahko zapazi spremen v socialnem oziru. Tudi v Kranji se je trda godila, ker vse se je zgodilo in delalo, da liberalni kandidat zmaga. Zmage so si bili tako gotovi, da so vso perutnino, veliko in malo, poklali, vse steklenice dobre pijače nakopičili, in vso platno liberalne in veliko-nemške barve pokupili in s zastave prestrojili, da bi bili tisti večer hiše liberalnih volilcev okinčali. Ker so pa propali, nevem, kaj so s perutnino počeli, kaj se je s steklenicami godilo in kam so zastave obesili; mogoče da so jih pometali na vozove iz Tržiča vračajočih se Kamničanov, ki so bili srečnejši. Pa pri tem ni ostalo. Liberalni volilec ne jemlje več mesa pri narodnem mesarju, ne kruha pri narodnem peku, ne olja in soli pri narodnem štacunarju, še voziti se noče na vozu, ki ga lastnik je narodnjak. Liberalni upnik je narodnemu volilcu odpovedal kredit in zahteval povrnitev. Od liberalcev so se učili narodnjaki; tudi ti gredo zdaj k svojim kupovat in v gostilno; tudi ti so liberalnim dolžnikom plačilo napovedali; in mnog liberalcev, ki se je mogočno bahal in nosil, kot da bi bilo vse mesto njegovo, je razodet, da nima nič svojega. Hiše poprej prazne dolgov v zemeljskih knjigah kažejo zdaj velike race, ker poprej se je posojevalo na besedo. Je tudi prav, vsaj davkarska blagajnica nekaj dobi. Čudno je pa to v Kranji, da ptujci, ki so komaj par let tu, in si opomorejo, hočejo že vladati in mestni gospodarji biti; še bolj čudno je to, da nekteri gospodje, ki tu živijo in se jim dobro godi, in ki so sicer vsako leto hodili volit v Ljubljano, so ostali v Kranji in tu volili. To so možiceljni, ki hlastno hrepené, da jih liberalno solnce glavarjevo obseva. Naj jim tekne! — Drugač opomnim, da se mesto vedno lepša in je veselje ga viditi. — Čitalnica, domače ognjišče, ima lepe prostore in se oživlja. — Iz Kranja

v Velesovo, staro božjo pot Matere božje, ni daleč; kdor te cerkve še ni obiskal, naj ne opusti tega, ker cerkev že sama na sebi je izvrstno zidanje, notranja čednost velika, podobne preokusno slikane in po prizadevanji zdanjega gospoda župnika zares lepa, tudi stari gospodje znajo za lepoto skrbeti, in vsa čast Velesovskemu gospodu župniku. Zatoraj ne morem verovati, kar je neki „puhold“ pravil, da Velesovski gospod oče „Tagblatt“ in samo njega bero. — Pot iz Velesovega v Cerklje je še bližja in prav lepa; v Cerkljah se obhaja 15. avg. žegnanje in ob enem nova maša g. Molja, ljubljanskega bogoslovca. Današnji duh in nova maša! Kako se to vjema in kdo se daje še posvetiti v mašnika! Hvala Bogu, da ta duh še ni prodril v cerkljanski prelepi kraj. To se je očitvidno kazalo, koliko ljudstva se je k novi maši zbralo, kako se je obnašalo in sprejemalo g. novomašnika. Še bolj se kaže verni duh cerkljanskih duhovnjakov in lepota in čednosti prostorne cerkve, kateri jih je malo enakih na Kranjskem. Z vso pravico je smel spoštovani in priljubljeni novomašni pridigar iz Ljubljane reči: „Kolikorkrat v to svetišče stopim, tolikokrat najdem kaj novega ali kaj ponovljenega v vaši cerkvi, ki živo priča, da ste zvesti in marljivi služabniki Matere božje, ko tako gorite za lepoto nji v čast posvečene cerkve“. In ni se čuditi, da se kaj uspešnega tukaj stori, ker duhovnjaki s svojimi dušnimi pastirji v nar lepši zastopnosti živijo, ko zlasti pošteni župan g. Vavken vsej občini daje zgled vernega sina svete cerkve, in ki neutrujeno marljivo povzdiguje slovesnost službe božje s pravim pobožnim orgljanjem in prelepim petjem tako, da bi bilo tudi stolici ljubljanski popolno primerno. Kjer se tako vzajemno dela, mora biti božji blagoslov in blagor taki občini in duhovnji.

Iz Divače, 21. avgusta. Nepričakovana čast nas je včeraj doletela. Mil. škof Dobrila nas je s svojim prihodom razveselil in počastil. Za sposoben sprejem se je storilo, kar je zavoljo kratkega časa ravno mogoče bilo. Vpričo vsega občinskega ljudstva vršil se je prihod med streljanjem in umetelnim ognjem.

Za prisrčen sprejem se je milostljivi vladika precej v cerkvi zbranemu ljudstvu ginjeno zahvalil in obljubil v zahvalo nas drugo leto zopet razveseliti, in pri tej priložnosti tudi birmovati. Dobro nam bo došel.

Mil. g. škof je bil pri večerji v župniji kaj ljubeznjiv. Za vsacega navzočih imel je prijazno besedo. Iz njegovega govora se je videlo, da je ves vnet za narod in posebno za kmetiški stan.

Danes odpeljal se je po železnici v Pazin, od koder prične kanonično obiskovanje in se vrne v kakih treh tednih zopet po železnici v Trst.

Strašno sušo in vročino imamo, ako ne bo kmali dežja, vse bo zgorelo!

Iz Trsta, 20. avgusta. (Vzajemnost.) Slovansko društvo se snuje v Trstu. 15. t. m. imeli so tu živeči Slovani v ta namen shod, katerega so se vdeležili vsi odlični Slovani, ki so sklenili, da imajo v tem društvu zastopani biti vsi slovanski elementi živeči v Trstu in okolici. O značaju in tendenciji društva se še ni moglo sklepati, ker reč potrebuje resnega prevdarka in nadaljnega posvetovanja ter poganjanja z raznimi tukajšnjimi slovanskimi elementi. Zatorej se je izročila 15 gospodom Srbom in Slovencem naloga, naj se pozvedavajo mnenja mej tržaškimi Slovani, naj se posvetujejo na podlagi teh

mnenj in naj potem napravijo konkretne predloge, o katerih bode sklepal zbor tržaških Slovanov, h kateremu se ima formalno povabiti po mogočnosti vsak Slovan, od katerega se je nadejati, da pristopi k novemu društvu. To gotovo ne ostane brez uspeha, kajti gospodje, katerim se je izročila prevažna naloga, so porok za to, da se bode kaj dobrega in stalnega ustvarilo na čast tržaškim Slovanom in v korist Slovanstva sploh, ker bodo imeli tukajšnji Slovani priliko približevati si in se spoznavati.

Iz Štajerskega, 20. avgusta. (Učiteljsko društvo za slovenski Štajer) bode imelo 18. septembra t. l. v Brežicah občni zbor. Na dnevnem redu so 1. nagovor predsedniku; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev 3 pregledovalcev računa; 5. pogovor o bodočem društvenem delovanju; 6. določitev društvenega sedeža za bodoče leto; 7. določitev kraja za bodoči občni zbor; 8. volitev predsednika in 14 odbornikov; 9. razni predlogi. Kolikor bode čas dovolil, obravnavale se bodo one točke izmed nasvetovanih vprašanj, katere si bode občni zbor sam izvolil. Nasvetovana so sledeča vprašanja: 1. drugi deželni jezik v narodni šoli (g. Žinko); 2. domača vzgoja (g. Žinko); 3. rastlinstvo v narodni šoli (g. Brezovnik); 4. o pomanjkljivostih slovensko-štajerskega šolstva (g. Lapajne); 5. poročilo o deželni učiteljski konferenci in o zboru učiteljske zveze. (Ako se za to oglasi kateri poročevalec.) Odbor pričakuje prav obilno vdeležbo vseh slovenskih učiteljev, ter je od vodstva južne železnice, da bi se učitelji omenjenega zborovanja tem laglje vdeležili, dosegl za $\frac{1}{3}$ znižano vožnino na sledečih progah: od Maribora, od Središča, od Ljubljane in Zagreba do Brežic in nazaj s poštними in osebenskimi vlaki (razen brzovlakov) v vozovih II. in III. reda. Stavi pa vodstvo sledeče pogoje: Vsak ud društva (udeležitelj zбора) se mora skazati z društveno pristopnico (to že imajo nekateri gg. iz prejšnjih let) in legitimacijsko karto (to dobé pri odboru, treba se samo oglasiti). S temi se dobi na štacijah omenjenih črt karta po znižani ceni ($\frac{1}{3}$) za vožnjo v Brežice in nazaj. Opomni se dalje, da se morajo dati legitimacijske karte preštempljati na obeh štacijah. To znižanje cene velja od 16. do 20. septembra. — Ako kdo še kaj več razjasnila potrebuje, naj se obrne do odbora. Če bi se zbor preložil na drugi čas, ker se ga nekteri učitelji 18. sept. ne bodo mogli vdeležiti, bodem to nemudoma sporočil.

Domače novice.

V Ljubljani 23. avgusta.

(G. Anton Jelovšek), vradnik pri c. kr. knjigovodstvu v pokoji, je 20. t. m. za mrtu-dom umrl. Ranjki je bil eden najbolj marljivih udov zgodovinskega društva kranjskega. R. I. P. („Turški list“) v nekem članku „die Volksschule und der Klerus“ v št. 191 zopet udriha po duhovščini, češ, da je ona sama kriva, če se divjost in surovost čedalje bolj razširjate. Katehetje bi morali gojiti pravna čutila, ki jih matere zbude v otroških srcih, ter skrbeti, da bi otroci 10 božjih zapovedi ne žlobodrali samo, ampak si tudi njih pravne nauke vtisnili v srce. V katehetovih rokah je najglavnejši del otročje odgoje, t. j. gojitev pravnega čuta. Če se pa Anžek ne uči pravnosti, kdo bi se čudil, da Anže kot ubijalec pride pred porotnike. Jako nas veseli, da turški list pripoznava važnost pravne odgoje, vendar pa krivico dela duhovnikom natolceva je jih, da ne spolnujejo svoje dolžnosti. Oni so

še veliko bolj prepričani o potrebi in važnosti
 pravne odgoje, kakor turški list, zato učé,
 svaré in prosijo z vso gorečnostjo in potrpež-
 ljivostjo kakor sv. cerkev služabnikom svojim
 to veleva. Če je pa ves ta trud zastoj, tega
 niso krivi katehetje, ampak vse drugi ljudje.
 Katehet naj goji pravne čute, ki jih matere
 zbudajo v otroških srcih, pravi „Tagblatt“. On
 bi to kaj rad storil, vendar se le prepogosto
 prepričuje, da ravno otroci takih staršev, ki
 so po sodbi Tagblattovcev najbolj olikani in
 prebrisaní, pridejo v šolo brez vsega pravnega
 čutila, ter še ne vedo, da je Bog, ki jih je
 vstvaril in zanje umrl, ker so jih olikane ma-
 tere, ki same nikdar v cerkev ne gredo in
 nikdar ne molijo, pač učile, kako naj se pred
 obiskovalci vklanjajo, kako naj jih pozdravljajo
 itd., ne pa kako naj križ delajo in molijo. Ka-
 tehet jih v šoli podučuje, vzbuja pravna ču-
 tila, ali kako če kaj opraviti in doseči, če se
 potem otroku doma posmehujejo? Kako hoče
 katehet kaj opraviti, če on zida, starši in
 morda tudi učitelji v šoli pa podirajo? Kako
 hoče kaj doseči, če otrokam priporoča da so
 otroci božji, in da naj se kot otroci božji tudi
 obnašajo, če jim pa brezverni starši in po
 napačnih prirodoslovnih načelih zaslepljeni učitel-
 jeji pripovedujejo, da se človek bistveno ne
 loči od neumne živali in da je le izobrazena
 in olikana opica? Kako hoče katehet kaj do-
 seči, če učitelj otrokom sme reči, da naj tega
 ne verjamejo, kar jim je pravil učitelj krsčan-
 skega nauka, ker je vse prazno in izmšljeno,
 kakor se je bilo lani zgodilo v neki šoli, ki
 „Tagblattu“ velja za eno najboljših? Kako
 hoče katehet zdatno buditi in gojiti pravna
 čutila, če se otroci ne smejo vdeleževati cer-
 kvenih slovesnosti in verskih vaj, o katerih je
 po večletni skušnji prepričan, da so najboljši
 pripomočki za to? Kako hoče gojiti te čute,
 če jih hoče peljati k sv. maši ali k cerkvenim
 obhodom, pa mu je to prepovedano, če hoče
 otroke pripravljati k večkratnemu prejemanju
 sv. zakramentov, pa jih ne sme? Duhovniki
 tedaj niso krivi če se razuzdanost in surovost
 čedalje bolj razširja, ampak tisti, ki prizade-
 vanje duhovnikov ovirajo. Ne trdimo sicer,
 da tako oviranje je namen novega šol-
 stva, ali novo šolstvo ga pripušča in
 s tem v obče veliko več škoduje, kakor pa s
 pomnoženjem naukov svojih koristi. Ker kaj
 pomagajo človeku razne vednosti, če pa zarad
 surovega, hudobnega in nepravnega življenja
 pride v luknjo ali na vislice?

Razne reči.

— Duhovske premebe v Krški ško-
 fiji: Č. g. Karl Cirus je dobil faro Ingolsthal.
 Za provizorja gresta č. g. And. Kristinjak
 iz Št. Paterniana v Kirchbach, in Franc Gu-
 genberger iz Brež v Svine. Umrli je 18. julija
 č. g. Grebečičer, fajmošter v Kirchbachu.
 R. J. P.

— Slomšekov spomenik v stolni
 cerkvi v Mariboru piše „Gosp.“ postavljen;
 treba je še samo Slomškov podobe iz kar-
 rarskega marmorja, katero bo g. Zajc v Ljub-
 ljani do novega leta, kakor trdno upamo, moj-
 sterski izdelal.

— Razpisi učiteljskih služeb po
 Slovenskem. Na Štajerskem: Podučiteljska
 služba pri sv. Petru pri Radgoni (4razr.) s
 480 (360) gl. do 23. avg. na kr. š. sv. Pod-
 učiteljska služba pri sv. Duhu blizu sv. Jurja
 na Ščavnici (2razr.) s 440 (330) gl. do 23.
 avgusta na kr. š. sv. Podučiteljska služba v
 Rečici (2razr.) pri Mozirji s 340 (330) gl.
 do 15. oktobra na kr. š. sv.

— Premembe pri učiteljstvu po
 Slovenskem. Na Štajerskem: Gospoda J.
 Škofiek na Vranskem in Al. Cizelj v Mozirji,
 oba nadučitelja sta menjala s službami. Gosp.
 Fr. Bezjak, (Wesiak) postal je učitelj pri sv.
 Križu pri Slatini; gospodična Ida Salficky pa
 učiteljica ženskih del v Ločah.

Na Kranjskem: Gosp. Avgust Adamič po-
 stal je učitelj na Dobravi pri Ljubljani.

— Enajstoletnico obhajali so od
 18. do 20. t. m. v benediktinskem samostanu
 Kremsmünster na Gornjem Avstrijskem,
 ki je bil ustanovljen že l. 777. Redke sloves-
 nosti se je vdeležil tudi papežev nuncij, ki je
 18. t. m. imel veliko sv. mašo, in minister
 Stremajer. Linški škof, ki bi bil imel maše-
 vati 20. t. m., je nekaj obolel in namesto njega
 je slovesno sv. mašo pel opat Schlägl. Po obedu,
 pri katerem je opat napil sv. Očetu, nuncij pa-
 pežev pa na samostan kremsmünsterski, se je
 nuncij vrnil na Dunaj. Minister Stemajer pa
 se je od onodod podal v krapinske toplice na
 Hrvaškem.

— Mili darovi se hodo po celem na-
 šem cesarstvu nabirali za one kraje na Štajer-
 skem, ki so bili nedavno tako silno po toči
 poškodovani.

— Čitalnica v Tominu je bila napravila
 v nedeljo 19. avgusta Besedo, pri kateri je
 sodeloval „Slavec“. Program besedi je bil:
 1. „Kviško sinovi primorskih krajin“ in Slav-
 ček, spev, uglasbil A. Leban; 2. Slepec,
 uglasbil Drag. Klinar; 3. Jadransko morje,
 uglasbil Ant. Hajdrih; 4. Sladko spavaj, uglasbil
 Fr. Abt; 5. Pri zibelki, uglasbil Kam. Mašek;
 6. Venec narodnih pesni, uglasbil Joz. Kocjan-
 čič; 7. Slavček, mazurka; 8. Dobro jutro, igra.
 Med besedo bilo je tudi srečkanje.

— Nova okrajna sodnika sta na-
 meščena gosp. Lulek pri sv. Lenartu v slov.
 gor. in dr. Eminger v Gornjemgradu prvi je
 rojen Slovenec, drugi slovensčino dobro umé.

— Tolovajsk umor se je zgodil v noči
 od sobote do nedelje na veliki cesti pri Hočah
 zunaj Maribora. Nekdo je J. Bernata, iz Jablan
 pri Cirkovicah, ubil in mu vzel 8 gl. „Gosp.“

— Požar je ponoči 20. t. m. popolnoma
 vničil mesto Hostav na Českem. Tudi cerkev,
 duhovnja, mestna in sodnijska hiša so pogorele.

— C. kr. kmetijsko društvo gori-
 ško objavlja sledeči razglas:
 Prihodnjega meseca, septembra, bo druga
 vrsta predavanj praktičnega poduka v sadje-,
 trtoreji in v kletarstvu za odraslene in sicer
 po sledečih pravilih:

1. Poduk bode javen v deželni kmetijski
 šoli; predavali bodo gg. profesorji iste šole.

2. Prvi se začne 10. septembra ob 8. uri
 zjutraj, in druga dva slednja pa se bosta na-
 daljevala na 11. in 12. istega meseca.

O trgatvi. Kako se napravlja vino in kako
 je žajim ravnati, dokler se v drugič pretaka
 ali presnema. Ravnanje s trto po trgatvi.

3. Da se bodo teh predavanj laže ude-
 ležili poljedelci, vinorejci in vrtnarji, katerim
 manjka za to potrebnih pripomočkov, razpi-
 suje kmetijsko društvo nekatere stipendije po
 1 gold. na dan in to iz navadne podpore,
 katero je v ta namen dovolilo c. kr. mini-
 sterstvo za kmetijstvo. Stipendisti razun onih
 z goriškega okraja, bodo dobili tudi popotnino
 in sicer oni iz korminskega, gradiškega, ko-
 menskega in ajdovskega okraja po 1 gol., oni
 iz drugih okrajev pa po 2 gold.

4. Kedor se misli za stipendij oglašiti, naj
 poda prošnjo po županstvu svoje občine vsaj
 do 31. avgusta c. kr. kmetijskemu društvu.

Županstva so uljudno naprošena, da pred-

ložijo njim podane prošnje v zgorej navedenem
 obroku kmetijskemu društvu s plačano poštnino.

Prošnjam, v katerih bodo navedeni po-
 sebni razlogi, na katere se misli ta ali oni
 naslanjati, naj se pritožijo spričevala županstva,
 da je prosilec dobrega obnašanja in da se je
 do zdaj praktično uže pečal s trtorejo.

Eksekutivne dražbe.

23. avgusta: 3. Peče, 1. Högler iz Starega
 loga oba v Kočevji. 2. Drobnič s Ceste, 3. Modič
 z Vidma, 1. Znidaršič s Ceste, vsi v Laščah. 2.
 Povše iz Hrastja, 1. Sindič iz Slančevrha, oba v
 Mokronogu. 2. Jaklič iz Mulave, v Zatični. 3.
 Zele iz Petelin, v Postojni.

24. avgusta: 3. Baučič z Vrba, 3. Anžič
 iz Ragova, 3. Deželan iz Dolenjega Subega dola,
 3. Mahorčič iz Nov. mesta, vsi v Novem mestu.
 2. Kobe z Vrba, 2. Strucelj iz Nakla, 2. Pangretič
 iz Čepelj, vsi v Črnomlju. 2. Nemanič z Bo-
 žakova, 1. Klemenčič iz Črnoeva, oba v Metliki.
 1. Majdič iz Dola, na Brdu. 2. Mustar iz Grün-
 toveca, 2. Lovše iz Prevojev, oba v Žuženberku. 2.
 Kregar z Vrbovega, v Bistrici. 1. Kalin iz Kostanje-
 vico, 1. Lustik iz Gornjih gradišč, oba v Ko-
 stanjevici.

25. avgusta: 3. Brancelj z Vrhnike, 1. Do-
 lenec iz Dolenjevasi, oba na Vrhniki. 3. Tavčar
 s Podgore v Loki. 3. Leskovec iz Godovič, v
 Idriji. 2. Grat in 2. Gostinčar iz Beričeva, oba
 na Brdu. 2. Kraje iz Travnika, v Ribnici. 3.
 Prelesnik iz Daorske vasi, 1. Nared iz Dednika,
 1. Jakopič iz Poznikova, vsi v Laščah.

Štajarske v tretje: 24. avg. Franc Klau-
 čer v Kozjem, Franc Brlič v Nadbišecu 1610
 gl.; 25. Andraž Esih 2240 gl. v Konjicah,
 Martin Topolšek pri št. Miklavžu 2780 gl.

Umrli so:

Od 17. do 20. avg. Vilj. Linhartu, profesorju,
 novorojeno deto vsled slabosti, pa žena Ludmila
 roj. Klemenčič 27 l., za božjantjo. Marija Šifrer,
 lončar. pom. ž. 40 l. za pljučnico. Pet. Mohorčič,
 znidar 42 l., Ana Bizjak, mestna reva 62 l., za
 mrtudom. Karl Polak, kupčev. o. 6 d., za krčem.
 Anton Androjna, zaseb. o. 2 1/2 m., za božjantjo.
 Marija Torpah, mest. reva 77 l., za vnetico mož-
 gnenice. Ludvik Ham, del. o. 11 d., za krčem.
 Fridrih Fink, polic. ag. o. 13 m., za drisko.
 Alojzij Burger, v posilni delavnici 22 l., za vneti-
 co. Otokar Klerr, knjigar, za sušico. Anton
 Jelovšek, c. k. knjigov. vradnik v pokoji 68 l.,
 za mrtudom.

Listnica opravištva.

Č. g. J. A. Kapl. Poslano prejeli ter za-
 dostuje še za celo prihodnje leto.

Č. g. J. B. duhoven v J. B. Nič zmote, je
 tako, kakor ste pisali.

Č. g. V. L. Kapl. v V. pišete: Za prvo čet-
 tletje! Mi pa smo vam zapisali za drugo, ker
 za prvo je bilo že plačano.

Č. g. M. C. vik. v D. Vse prav.
 Gosp. J. P. posesta, v G. Poslano za 1/2 l.
 prejeli.

Č. g. J. St. Kapel. v P. Je zmota, bodi
 pri Vas, ali pri nas. Do pojasnenja smo vam
 zapisali za polovico prih. leta.

G. J. T. učit. v C. Učiteljski tovariš velja
 celoletno pri g. R. Milicu tiskarju 3. gl.

Č. g. M. V. vik. v O. Plačano do 30/100 tek. l.

Č. g. A. H. župa, v H. J. in J. St. kapl
 v P. Prosimo, da potrpiša do drugega natiaa; če
 ni mogoče, sporočita nam precej.

Rodoljub Štajarski našim mestjanom:
 Condolor quam maxime de inopinata strage
 in electione ablegatorum!

Quis non doleat de tanta perfidia et coecitate
 nonnullorum gentis nostrae, qui sua culpa ruunt
 in perniciem! Kateri resničnega izreka ne umejo,
 bodo menda saj koga med seboj imeli, kteremu
 smejo zaupati, da jim ga pojasnil.

Konečno se opravištvo lepo pri-
 poroča, da čast in blag. gg. naročniki
 blagovolijo zaostalo naročnino pred
 ko bo mogoče poslati.

Telegrafične denarne cene 22. avgusta.

Papirna renta 63,50 — Srebrna renta 67,15 —
 Zlata renta 74,90. — 1860letno državno posojilo 112,25
 Bankne akcije 818 — Kreditne akcije 181,25 — London
 124,20 — Srebro 106 —. — Čes. kr. eskini 5,73 — 20
 frankov 9,68.